

ПРОБЛЕМИ РОЗПОДІЛУ БЮДЖЕТНИХ РЕЗЕРВНИХ ФОНДІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЇ

Котенко Н.В., к.е.н., ас., Боронос В.М.

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

В умовах постійної нестачі фінансових ресурсів для забезпечення надання якісних публічних послуг на муніципальному рівні особливо актуальним постає питання збільшення ефективності розподілу існуючих фондів коштів. У площині бюджетних відносин через чітку регламентацію руху переважної більшості фінансових потоків видається можливим визначити такі їх ключові характеристики, як форма, розмір, напрямок та суб'єктна приналежність. Проте процедура розподілу резервних фондів місцевих бюджетів залишається непрозорою. Відповідно до статті 24 Бюджетного кодексу України[1], органи місцевого самоврядування мають повноваження на створення резервного фонду на фінансування непередбачених видатків, що не носять постійного характеру і не могли бути передбачені при складанні відповідного бюджету, рішення щодо необхідності створення якого приймає відповідна місцева рада. Порядок використання коштів з резервного фонду визначається Кабінетом Міністрів України у відповідній Постанові [2]. Розподіл коштів резервного фонду відповідного місцевого бюджету проводиться за рішенням Ради міністрів АРК, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування, які щомісячно звітують перед своїми Радами про витрачання коштів. При чому виділення коштів відбувається як на безповоротній основі, так і на умовах повернення. Остання умова застосовується для реципієнтів – суб'єктів господарювання недержавної форми власності.

Найбільш суттєвими недоліками існуючої системи нормативно-правового забезпечення розподілу бюджетних резервних фондів є наступні.

1. Заборонено витрачання коштів резервних фондів на обслуговування та погашення боргу місцевого самоврядування. У той час, як у багатьох країнах позитивне ставлення до резервних фондів визначається саме можливістю забезпечення вчасного обслуговування боргів. Вважається, органи місцевої влади, які не створюють такі резервні фонди або ж, створивши їх, не забезпечують резервів отримують нижчий рейтинг муніципальних облігацій, а отже мають залучати більш дорогі ресурси.

2. На відміну від більшості європейських країн, де муніципалітетам дозволено самім визначати обсяг власних бюджетних резервів, в Україні розмір резервного фонду не може перевищувати 1 % видатків загального

фонду міського бюджету, що у п'ять разів нижче за середній показник розвинених країн.

3. На відміну від резервного фонду Державного бюджету, ефективність витрачання якого щорічно визначається аудитом ефективності, що проводиться Рахунковою палатою України, місцеві органи влади не доводять громаді правильність власних рішень через відсутність чіткої регламентації процедур контролю розподілу резервних фондів.

4. Аналіз звітів про використання коштів резервних фондів окремих місцевих бюджетів у 2012 році показав, що вони не відповідають нормативно-правовим актам Кабінету Міністрів України, які визначають напрями використання коштів резервного фонду місцевого бюджету і встановлюють процедури, пов'язані з виділенням цих коштів та звітуванням про їх використання. Так, наприклад, переважна більшість органів місцевого самоврядування вирішила використати кошти на проведення виборів: оформлення списків виборців; забезпечення місць для голосування технічними пристроями, тощо. Як і у інші роки продовжується традиція спрямування коштів на фінансування поточних видатків місцевих бюджетів шляхом коригування місцевих бюджетів на зменшення видатків резервного фонду. Порушуючи існуюче законодавство органи місцевого самоврядування продовжують витрачати кошти резервних фондів на капітальний ремонт або реконструкцію, придбання житла, надання гуманітарної чи іншої допомоги, не пов'язаних з ліквідацією надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Такий підхід суперечить економічній суті резервного фонду, отже, створює передумови для необґрунтованого їх виділення, а також незаконного, нецільового та неефективного використання.

Починаючи з 2009 року до переліку напрямків використання коштів з резервного фонду було включено заходи, пов'язані із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію техногенного та природного характеру або пом'якшення її можливих наслідків. На нашу думку, активізація фінансування саме таких задач сприятиме сталому розвитку території, покращить стан навколишнього природного середовища і забезпечить достатній рівень екологічної та фінансової безпеки території.

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17

2. Порядок використання коштів резервного фонду бюджету, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 415 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/415-2002>.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 138-140.